

Burgerschap op Basisschool de Meander

Aanleiding borgingsdocument

Binnen basisschool de Meander willen we de leerlingen voorbereiden op het vormgeven van de maatschappij van de toekomst. We vinden het belangrijk dat leerlingen uitgroeien tot weldenkende, kritische burgers, die volwaardig participeren in de samenleving. De school is hiervoor een oefenplaats. Onze leerlingen oefenen burgerschapscompetenties in zo realistisch mogelijke praktijksituaties. Een goed beeld hebben van goed burgerschap is hierbij voorwaardelijk. Aansluitend op de wetswijziging met betrekking tot burgerschapsonderwijs beschrijven we onze werkwijze in dit document.

Opbouw document

Het document is opgebouwd op basis van onderstaande zeven bouwstenen.

1. Burgerschap in de basisschool
2. Hier staan we voor
3. Dit doen we
4. Jaarkalender Burgerschap

1. Burgerschap op de basisschool

De belangrijkste functie van het (basis-) onderwijs is de leerlingen voorbereiden op het vormgeven van de maatschappij van de toekomst. Onderdeel hiervan is dat leerlingen leren hoe ze zich als burger in onze samenleving kunnen bewegen.

De wet ondersteunt deze functie door de volgende uitgangspunten van de scholen te vragen:

1. De school bevordert actief burgerschap en sociale cohesie op doelgerichte en samenhangende wijze;
2. De school bevordert de kennis van, en het respect voor de basiswaarden van de democratische rechtstaat;
3. De school helpt de leerlingen sociale en maatschappelijke competenties ontwikkelen;
4. De school zorgt voor een schoolcultuur die in overeenstemming met de basiswaarden is. Leerlingen worden gestimuleerd hiermee te oefenen en de school draagt zorg voor een veilige omgeving waarin leerlingen en personeel zich geaccepteerd voelen.

Basiswaarden

Onderwijs in burgerschap en integratie op onze school begint bij ons bij de basiswaarden van onze rechtstaat. Die basiswaarden dragen de leerkrachten uit naar elkaar, naar de leerlingen, naar de ouders, naar de samenleving. In ons onderwijs gaan wij uit van deze acht basiswaarden:

1. *Vrijheid van meningsuiting*

Dit betekent voor ons dat je mag schrijven of zeggen wat je denkt, ook dat je tegen opvattingen van andere in mag gaan. Iedereen mag dus ook zijn of haar geloof uitdragen, of zijn of haar mening aan anderen voorhouden. Daarbij moet je je wel houden aan de wet.

2. *Gelijkwaardigheid*

Dit betekent voor ons dat mensen van gelijke waarde zijn. Daarbij maakt het niet uit wat je denkbeelden zijn of wat je gelooft. Je hoeft niet te vinden dat die denkbeelden of gebruiken zelf waardevol zijn, maar wel dat mensen met andere denkbeelden en gebruiken niet minder waard zijn dan jij, of dan jouw groep.

3. *Begrip voor anderen*

Dit betekent voor ons dat je probeert te begrijpen waarom mensen of groepen bepaalde denkbeelden of gebruiken hebben: wat is de achtergrond daarvan en waarom is dat belangrijk voor een ander?

4. *Verdraagzaamheid*

Dit betekent voor ons dat je de mening of het gedrag van een ander accepteert, ook al ben je het er helemaal niet mee eens. En het betekent ook dat je ieder ruimte wilt geven om zo'n mening of zulk gedrag te hebben. Natuurlijk moet iedereen zich daarbij wel houden aan de wet.

5. *Autonomie*

Dit betekent voor ons dat iedereen zelf kan bepalen wie hij/zij wil zijn en hoe hij/zij zijn/haar leven wil leiden. Ieder is dus bijvoorbeeld vrij om zelf te bepalen welke denkbeelden of welk geloof voor hem/haar belangrijk is. Daarbij moet je wel houden aan de wet.

6. *Verantwoordelijkheidsbesef*

Dit betekent voor ons dat iedereen inziet dat je verantwoordelijk bent voor wat jij bijdraagt aan de situatie en dat je weet wat je bijdrage voor gevolgen heeft.

7. *Afwijzen van onverdraagzaamheid*

Onverdraagzaamheid houdt voor ons in dat je vindt dat andere mensen of groepen, dingen waar jij het niet mee eens bent, niet zouden mogen denken of doen en dat je het niet nodig vindt dat ieder de ruimte krijgt om zo'n mening of zulk gedrag te hebben.

8. *Afwijzen van discriminatie*

Discriminatie betekent voor ons dat mensen of groepen bij anderen achtergesteld worden of dat je vindt dat er voor mensen met andere denkbeelden of gebruiken niet zoveel ruimte hoeft te zijn of dat die denkbeelden of gebruiken misschien zelfs verboden moeten worden.

2. Hier staan we voor

Missie

Onze school wil een bron van ontwikkeling zijn voor alle leerlingen.

Visie

Zoals een beek meandert en – geholpen door de natuur – zijn eigen weg zoekt, zo zoeken leerlingen naar hun eigen weg van ontwikkeling, daarbij geholpen door ouders en leraren. Zij helpen de leerling mede-eigenaar te worden van zijn eigen leer- en ontwikkelingsproces. Om als leerling tot ontwikkeling te kunnen komen, zijn er voorwaarden nodig die de betrokkenheid vergroten. De ontwikkeling van een leerling heeft ook te maken met de eigenwaarde van de leerling. Mede-eigenaar zijn van hun leer- en ontwikkelingsproces leidt tot motivatie. Als leerlingen gemotiveerd zijn, zijn zij tot veel in staat. Leerlingen hechten echter ook belang in het hebben van een eigen keuzevrijheid. De aanvulling op de gezamenlijke pedagogische visie is: Op basisschool de Meander hebben wij respect en oprechte aandacht voor iedereen.

Kernwaarden

We hanteren hierbij 5 kernwaarden: Respect, openheid, vertrouwen, dynamiek en betrokkenheid.

Het gedachtegoed van Steven Covey

De focus van ons onderwijs ligt niet alleen op kennisoverdracht. De maatschappij vraagt meer van ons en onze leerlingen. Eigen verantwoordelijkheid nemen, probleemoplossend vermogen, samenwerken en doelgericht kunnen werken zijn eigenschappen welke een leerling nodig heeft om zich optimaal te ontwikkelen. Wij willen dat elke leerling in staat gaat zijn om de leiding over het eigen handelen en leren te nemen. Als uitgangspunt hiervoor gebruiken we het gedachtegoed van Stephen Covey. Dit gedachtegoed is gebaseerd op de 8 eigenschappen van effectief leiderschap en loopt als een rode draad door ons onderwijs.

Visie op burgerschap

Onze kinderen groeien op in een complexe samenleving. Om ervoor te zorgen dat ze hun optimale bijdrage aan deze samenleving geven willen we ze leren de leiding over zichzelf te nemen, leren samenwerken en leren samenleven.

We vinden het belangrijk dat onze kinderen uitgroeien tot weldenkende, kritische burgers, die volwaardig participeren in de samenleving.

We geven onze leerlingen de ruimte een eigen mening te ontwikkelen en leren ze andere perspectieven in overweging te nemen.

Burgerschap is op onze school een integraal onderdeel van ons onderwijs. We werken aan een curriculum en een schoolcultuur die kinderen stimuleren met de acht basiswaarden te oefenen.

Onderwijs in burgerschap krijgt aandacht in de vorm van:

1. Houding, attitude, zelfbewustzijn
2. Kennisoverdracht
3. Sociale vaardigheden
4. Reflectie en meningsvorming
5. De school (en omgeving) als oefenplaats
6. De basiswaarden van onze rechtstaat

De kerndoelen die van belang zijn voor burgerschapsvorming

Bij het formuleren van heldere burgerschapsdoelen voor de Meander hebben we de kerndoelen als uitgangspunt gebruikt.

- De leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger
- De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen
- De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een belangrijke rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit
- De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu
- De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika
- De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis
- De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren.
- De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen.
- De leerlingen verwerven enige kennis over en krijgen waardering voor aspecten van cultureel erfgoed
- De leerlingen leren samen met anderen op een respectvolle manier aan bewegingsactiviteiten deelnemen, afspraken maken over het reguleren daarvan, de eigen bewegingsmogelijkheden inschatten en daarmee bij activiteiten rekening houden

Doelen Burgerschapsonderwijs op de Meander:

In de leerdoelen van ons burgerschapsonderwijs zijn de aspecten van onze visie op burgerschap uitgewerkt.

Onze leerdoelen geven weer welke kennis, houdingen en vaardigheden wij aan leerlingen willen overdragen.

In onze leerdoelen is er aandacht voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat, en voor sociale en maatschappelijke competenties. Onze leerdoelen zijn concreet en specifiek, zodat duidelijk is wat we onze leerlingen in de verschillende vakken/domeinen, leerjaren en afdelingen willen leren.

Dit zijn:

- Het ontwikkelen van kinderen tot sociaalvaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen.
- Het ontwikkelen van kinderen tot actieve deelnemers aan deze maatschappij.
- Kinderen leren om een eigen mening te vormen.
- Kinderen leren om elkaars mening te respecteren en daar open voor te staan.
- Kinderen leren het 'anders' zijn te respecteren.
- Kinderen leren over andere culturen en geloven.
- Kinderen leren om samen te werken.
- Kinderen leren over de geschiedenis en het ontstaan van Nederland en Europa.
- Kinderen leren over de democratische rechtstaat en hun rol daarin als ze volwassenen zijn.
- Kinderen leren over het milieu en hoe zij een steentje bij kunnen dragen aan een beter en schoner milieu.

Hoe werken we op basisschool De Meander aan burgerschapsvorming?

De leerlingen van nu zijn de volwassenen van later en zij zullen dan de maatschappij draaiende moeten houden. Om dat te kunnen moeten ze bepaalde kennis en vaardigheden hebben en ontwikkelen. Ze zullen zelf stevig in de wereld moeten staan om behulpzaam, eerlijk en respectvol naar anderen te kunnen zijn. Als kinderen over elkaar en elkaars cultuur/geloof/achtergrond/geaardheid leren, zullen ze elkaar beter begrijpen en zullen ze beter in staat zijn verschillen te accepteren. Door regels en afspraken centraal te stellen in de klas, de school en in het verkeer leren de kinderen dat er regels nodig zijn om een veilige maatschappij te bewerkstelligen.

Aangezien Nederland een democratische rechtstaat is, is het belangrijk voor kinderen om te weten hoe zo'n rechtstaat ontstaan is, in elkaar zit en hoe zij daar later een rol in kunnen gaan spelen. Omdat we in dit land vrijheid van meningsuiting hebben is het belangrijk dat kinderen zich een eigen mening weten te vormen, maar ook dat zij meningen van anderen leren te respecteren.

Ten slotte is het belangrijk voor de kinderen te leren over de wereld, de natuur en het milieu en vooral hoe zij er met z'n allen voor kunnen zorgen dat de wereld voor hen en degenen die na hen komen leefbaar blijft.

Om onze doelen te verwezenlijken is er bewust gekozen voor een aantal methodes die op deze doelen aansluiten. Deze methodes zorgen er bovendien voor dat er op een structurele manier gewerkt wordt aan burgerschap en integratie. Hiernaast leren we onszelf en de leerlingen de 7 gewoonten van Stephen Covey eigen te maken. Hierdoor werken we ook buiten de methodes om aan de vorming van zelfbewuste, doelgerichte mensen die oog hebben voor elkaar en open staan voor de mening van anderen.

In het volgende hoofdstuk beschrijven we hoe we dit vormgeven.

3. Dit doen we!

Sociaal-emotioneel leerlingvolgsysteem:

Basisschool De Meander werkt met een sociaal leerlingvolgsysteem van Cito “Leerling in beeld” .

Twee keer per jaar wordt er door de leerkrachten een vragenlijst ingevuld over de leerlingen. Vanaf groep 5 vullen de leerlingen zelf ook twee keer per jaar een vragenlijst in over hun welbevinden.

Hierdoor komen leerlingen die extra aandacht nodig hebben bij het aanleren en onderhouden van sociale vaardigheden goed in beeld. In overleg met ouders, de intern begeleider en/of de gedragsspecialist kan dan, afhankelijk van de problematiek, een vervolgtraject worden uitgestippeld. Zo kan het zijn dat een leerling externe hulp krijgt op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling.

We hebben een eigen gedragsspecialist binnen atol. Die wordt ingezet bij hulpvragen m.b.t. de sociaal emotionele ontwikkeling.

Pedagogisch klimaat:

Op De Meander is veel aandacht voor het pedagogisch klimaat.

Veiligheid is de basis voor groei, het is dan ook een voorwaarde voor goed en fijn onderwijs.

Aan het begin van het schooljaar wordt er veel aandacht besteed aan het groepsvormingsproces, dit doen we middels de gouden week. Hiervoor is een draaiboek met een passende opbouw per bouw.

Door de vorming van de groep aan de start van het nieuwe schooljaar zo goed mogelijk te sturen wordt ingezet op goede samenwerking en wordt pestgedrag zoveel mogelijk voorkomen. Gedurende het jaar werken we incidenteel met de methode ‘kinderen en hun sociale talenten’, ook starten we de dag met een passende dagopening.

In de groepen 5 t/m 8 houden we maandelijks een klassenvergadering. In deze vergadering worden onderwerpen aangehaald, die door leerlingen of de leerkracht worden gebracht. Dit kan anoniem middels een briefje in de klassenvergaderingdoos.

In een plan van aanpak hebben we vastgelegd hoe we omgaan met regels en (regel overtredend) gedrag binnen de groepen.

We kiezen voor een beperkt aantal regels.

Onze hoofdregel bij het buitenspelen is dan ook” “Bij ons op het plein is het voor iedereen fijn”

Leerlingenraad:

Door de leerlingen kennis te laten maken met en deel te laten nemen aan de Leerlingenraad krijgen ze op een speelse wijze inzicht in de werking van een democratie. Ze leren dat er één vertegenwoordiger is die opkomt voor de belangen van hun groep en ervaren hoe het is om te solliciteren naar de functie van klassenvertegenwoordiger. Klassenvertegenwoordigers leren om de mening van een groep te vertegenwoordigen en ontdekken dat het niet altijd een gemakkelijke opgave is om tot overeenstemming te komen wanneer er meerdere ‘partijen’ aan een tafel zitten. Op die manier zullen ze uit eigen ervaring beter begrijpen hoe ons politiek systeem werkt. Bij het nemen van beslissingen worden doorgaans alle groepen betrokken.

Goed voorbeeld:

Om leerlingen basiswaarden bij te kunnen brengen is het belangrijk dat we zelf het goede voorbeeld geven. Op De Meander werkt een betrokken team dat belang hecht aan de kernwaarden eerlijkheid, oprechtheid, openheid, rechtvaardigheid en respect. In de klassen wordt er tevens veel aandacht besteed aan deze basiswaarden. We maken hierbij eveneens gebruik van de zeven gewoonten van Stephen Covey. Meerdere keren per schooljaar komen we met ons allen bijeen in de centrale hal of het parkje om de gewoonten nog eens extra onder de aandacht te brengen/voor te spelen.

Diversiteit:

Eens per jaar houden we in de groepen 5 t/m 8 een dag van de diversiteit. De leerlingen leren dat er verscheidenheid is tussen mensen. Iedereen is anders, zowel zichtbaar (zoals afkomst, uiterlijk, gender) als onzichtbaar (religie, denkwijze, vaardigheden). We leren de leerlingen de unieke eigenschappen van iedereen te erkennen en waarderen en proberen ze bij te brengen dat dit een rijkdom aan perspectieven brengt in de samenleving. Elk jaar vinden er andere activiteiten of werkvormen plaats. Voorbeelden hiervan zijn: een struintuin waarbij leerlingen kennismaken met kleurrijke sprekers, die vanuit hun eigen situatie of achtergrond vertellen. Dank dan aan onder andere hoogbegaafdheid, adoptie, geaardheid of armoede. Of een talentenshow waarin de leerlingen kennismaken met de verschillende talenten die er zijn onder hun schoolgenoten.

Wereldoriëntatie en burgerschap:

Op de Meander gebruiken we vanaf groep 3 de methode Blink Wereld geïntegreerd.

In de jaaragenda Burgerschap wordt beknopt beschreven hoe en op wat voor manier 'integratie' en 'actief burgerschap' aan bod komen in de thema's van Blink Wereld. Zowel in geschiedenis, aardrijkskunde als natuur en techniek zijn er diverse aanknopingspunten te vinden. Vanaf groep 3 wordt er wekelijks verkeer (digitaal) gegeven met de methode VVN.

Elk jaar bezoeken de leerlingen van de groepen 6,7 en 8 een gebedshuis. De leerlingen uit groep 6 krijgen een rondleiding in de katholieke en de protestantse kerk. De leerlingen uit groep 7 gaan naar de moskee. Leerlingen uit groep 8 brengen een bezoek aan de synagoge.

Blink lezen vanaf groep 4:

Vanaf groep 4 werken we met de methode Blink Lezen. Deze is qua thema's afgestemd op bovenstaande Blink Wereld, waardoor er een extra verdieping ontstaat in het begrip en de vertaling in teksten.

Discussiëren kun je leren

Op de Meander krijgen de leerlingen vanaf groep 5 les in debatteren en discussiëren.

Hieronder een afbeelding die aangeeft op welke manier DKJL bijdraagt aan het ontwikkelen van weldenkende, kritische kinderen die uitgroeien tot weldenkende, kritische burgers, die volwaardig participeren in de samenleving.

Wat levert DKJL op?

Structurele bijdrage aan sociale cohesie tussen leerlingen met verschillende achtergronden.

Minder vooroordelen van leerlingen zonder migratieachtergrond richting biculturele leerlingen.

Leerlingen nemen minder vooroordelen waar onder hun klasgenoten.

Leerlingen zijn kritischer in het inschatten van hun eigen vermogen om met conflicten en verschillen om te gaan.

Verbeterde houding t.a.v. het omgaan met verschillen tussen mensen.

Leerlingen zijn kritischer in het inschatten van de eigen burgerschapsvaardigheden.

Leerlingen komen tot een realistischer inschatting t.a.v. de eigen burgerschapsvaardigheden.

In de jaarkalender Burgerschap staat per periode vermeld welke concrete activiteiten bijdragen aan het vormen van burgerschap.

Jaarkalender Burgerschap basisschool 'De Meander'.

Periode Vakantie tot vakantie	Lesmateriaal	Speciale dagen + activiteiten
<p><u>zomer – herfst</u></p> <p>Kerdoelen: Schoolcultuur Diversiteit Omgaan met verschillen Maatschappelijke betrokkenheid Democratisch handelen Democratische betrokkenheid</p> <p>Doelen bs. De Meander die in deze periode aan de orde zijn: -Ontwikkelen van kinderen tot sociaalvaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen. -Het ontwikkelen van kinderen tot actieve deelnemers aan deze maatschappij -Kinderen leren het 'anders zijn te accepteren'. -Kinderen leren om een eigen mening te vormen. -Kinderen leren om elkaars mening te respecteren en daar open voor te staan. -Kinderen leren samen te werken.</p>	<p><u>Thema's (kleuteruniversiteit) groep 1 en 2:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Ik en mijn omgeving <i>Een project waarin kinderen leren over zichzelf en in aanraking komen met de verschillen tussen anderen</i> Gevoelens <i>Kinderen leren over emoties, samenspel en omgangsvormen en het creëren van een positief groepsklimaat (iedereen hoort erbij)</i> Herfst <i>Kinderen leren over de natuur, over verschillende waarden en belangen in hun leefomgeving .</i> <p><u>Blink lezen/ Blink geïntegreerd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Groep 3/4: Thema 1 B. 'Ik en mijn familie' <i>Woorden geven aan wat ze denken, doen, willen en willen worden. Leren over regels en afspraken. Eigen mening leren vormen.</i> Groep 5/6: Thema 1 B: 'Wereldse kinderen.' <i>Iedereen is verschillend en leuk</i> Groep 7/8: Thema 1 B: 'Fantastische Families'. <i>Ontstaan van democratie en kiesrecht in Nederland.</i> <p><u>7 Gewoonten van Covey (gewoonte 1,2 3):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Proactiviteit. <i>Leerlingen leren verantwoordelijkheid te nemen voor eigen gedrag en keuzes.</i> 	<p>Gouden weken: groepsvorming en opstellen klassenregels</p> <p>Kindgesprekken</p> <p>Week tegen pesten.</p> <p>Verkiezing leerlingenraad. Bijeenkomst leerlingenraad.</p> <p>Prinsjesdag. Koffer van de 3^e kamer in groep 7/8</p> <p>Werelddierendag Kinderboekenweek</p> <p>Inloopmiddagen ouders leerlingen.</p> <p>Omgekeerde 10-minutengesprekken</p> <p>Koraalgroep voor IIn met specifieke onderwijsbehoefte (extra uitdaging)</p> <p>Samenwerking woonzorgcentrum Franciscus. -maandelijks voorlezen of spelletjes door groep 6.</p> <p>Bezoek theatervoorstelling groep 1 t/m 8. Elke groep gaat eens in het jaar naar een voorstelling</p>

<p>-Kinderen leren over de democratische rechtstaat en hun rol daarin als ze volwassen zijn.</p> <p>-Kinderen leren over de geschiedenis en het ontstaan van NL en Europa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Begin met het einde voor ogen. <i>Kinderen helpen met het stellen van doelen en een visie over wie ze willen worden en wat ze willen bereiken. Nadenken over persoonlijke waarden en ambities. Dit zal helpen om bewust keuzes te maken en betekenisvolle bijdragen te leveren aan de samenleving.</i> • Belangrijke zaken eerst. <i>Leren prioriteiten te stellen en effectief timemanagement toe te passen. Kinderen leren begrijpen dat het balanceren van verantwoordelijkheden en het maken van keuzes belangrijk is voor een gezonde levensstijl en groei.</i> <p><u>Discussiëren kun je leren (gr.5 t/m 8):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Actief luisteren naar elkaar, inlevingsvermogen en communicatieve vaardigheden. Elke 1^e week na de vakantie wordt er een les gegeven. <p><u>Mediawijsheid:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nationaal media paspoort (groep 1 t/m 4). Zeven lessen verspreid over het jaar gegeven. • Lessen mediawijsheid zelf vormgegeven door de leerkracht (groep 5 t/m 8) over onderwerpen die in de klas spelen. Elke maand wordt er een les gegeven. <p><u>Verkeer:</u></p>	<p>Excursie DEOL groep 1 t/m 8. Elke groep gaat eens in het jaar op excursie naar een museum</p> <p>Yoga en meditatie: (o.l.v. coach Angelien Groothuis) Groep 1 t/m 4 (4 x per schooljaar) Groep 5-6 (2 x per schooljaar) groep 7-8 (2 x per schooljaar, facultatief)</p>
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> Elke week wordt een les gegeven (in de groepen 3 t/m 8) vanuit de digitale methode van Veilig Verkeer Nederland. Leerlingen leren veilig en zelfstandig aan het verkeer deel te nemen 	
Periode vakantie tot vakantie	Lesmateriaal	Speciale dagen + activiteiten
<p><u>herfst – kerst</u></p> <p>Kerdoelen: Diversiteit Maatschappelijke betrokkenheid Maatschappelijk verantwoord handelen Omgaan met verschillen Democratisch handelen Omgaan met conflicten.</p> <p>Doelen bs. De Meander die in deze periode aan de orde zijn: -Ontwikkelen van kinderen tot sociaalvaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen. -Het ontwikkelen van kinderen tot actieve deelnemers aan deze maatschappij -Kinderen leren het ‘anders zijn te accepteren’. -Kinderen leren om een eigen mening te vormen.</p>	<p><u>Thema’s (kleuteruniversiteit) groep 1 en 2:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Sinterklaas <i>Project waarbij creativiteit en probleemoplossend vermogen gestimuleerd wordt</i> Kerst <i>Project waarbij aandacht is voor onze identiteit, tradities en het vieren van het kerstfeest met elkaar</i> <p><u>Blink lezen/Blink geïntegreerd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Groep 3/4: Thema 2 B: ‘Op ontdekkingsreis’ <i>Leren over eigen leefomgeving, verschillende klimaten en de gevolgen voor de leefomstandigheden.</i> Groep 3/4: Thema 2 A: ‘Gezellige tradities’ <i>Inzicht NL cultuur: tradities, vieringen en rituelen en vergelijken met anderen.</i> Groep 5/6: Thema 2 A: ‘Ik houd van Holland’. <i>Leren over het ontstaan van NL en NL in de 16^e eeuw.</i> Groep 7/8: Thema 2 A: ‘Stem op mijn partij’. <i>Leren over ons politiek bestel en de EU. Leren over stemmen en hoe je hier zelf aan kunt deelnemen.</i> <p><u>7 Gewoonten van Covey (gewoonte 4):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Denk win-win. <i>Kinderen aanmoedigen samen te werken, empathie te tonen en respectvolle relaties</i> 	<p>Bijeenkomst leerlingenraad</p> <p>Nationaal schoolontbijt</p> <p>Paarse vrijdag</p> <p>Sinterklaas</p> <p>Kerst Oud & Nieuw</p> <p>Koraalgroep voor IIn met specifieke onderwijsbehoefte (extra uitdaging)</p> <p>Samenwerking woonzorgcentrum Franciscus. -maandelijks voorlezen of spelletjes door groep 6.</p> <p>Bezoek theatervoorstelling groep 1 t/m 8. Elke groep gaat eens in het jaar naar een voorstelling</p> <p>Excursie DEOL groep 1 t/m 8. Elke groep gaat eens in het jaar op excursie naar een museum</p> <p>Week van de Mediawijsheid 5 t/m 8</p>

<p>-Kinderen leren om elkaars mening te respecteren en daar open voor te staan.</p> <p>-Kinderen leren samen te werken.</p> <p>-Kinderen leren over het milieu en hoe zij een steentje kunnen bijdragen aan een beter en schoner milieu.</p> <p>-Kinderen leren over de geschiedenis en het ontstaan van NL en Europa.</p> <p>-Kinderen leren over de democratische rechtstaat en hun rol daarin als ze volwassen zijn.</p>	<p><i>op te bouwen. Leer dat conflicten normaal zijn, maar dat ze op een constructieve manier kunnen worden opgelost door rekening te houden met de behoeften van anderen. Dit bevordert een positieve en inclusieve schoolcultuur waarin iedereen zich gewaardeerd voelt.</i></p> <p><u>Discussiëren kun je leren (gr.5 t/m 8):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Actief luisteren naar elkaar, inlevingsvermogen en communicatieve vaardigheden. Elke 1^e week na de vakantie wordt er een les gegeven. <p><u>Mediawijsheid:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nationaal media paspoort (groep 1 t/m 4). Zeven lessen verspreid over het jaar gegeven • Lessen mediawijsheid zelf vormgegeven door de leerkracht (groep 5 t/m 8) over onderwerpen die in de klas spelen. Elke maand wordt er een les gegeven. • Week van de mediawijsheid. De groepen 5 t/m 8 spelen een week lang mediamasters. <p><u>Verkeer:</u> Elke week wordt een les gegeven (in de groepen 3 t/m 8) vanuit de digitale methode van Veilig Verkeer Nederland. Leerlingen leren veilig en zelfstandig aan het verkeer deel te nemen</p>	<p>Dode hoek project (groep 7)</p> <p>Yoga en meditatie: (o.l.v. coach Angelien Groothuis)</p> <p>Groep 1 t/m 4 (4 x per schooljaar)</p> <p>Groep 5-6 (2 x per schooljaar)</p> <p>groep 7-8 (2 x per schooljaar, facultatief)</p>
---	---	---

Periode Vakantie tot vakantie	Lesmateriaal	Speciale dagen + activiteiten
<p><u>kerst – voorjaar</u></p> <p>Kerdoelen: Schoolcultuur Diversiteit Omgaan met verschillen Maatschappelijke betrokkenheid Maatschappelijk verantwoord handelen.</p> <p>Doelen bs. De Meander die in deze periode aan de orde zijn: -Ontwikkelen van kinderen tot sociaalvaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen. -Het ontwikkelen van kinderen tot actieve deelnemers aan deze maatschappij -Kinderen leren het ‘anders zijn te accepteren’. -Kinderen leren om een eigen mening te vormen. -Kinderen leren om elkaars mening te respecteren en daar open voor te staan. -Kinderen leren samen te werken.</p>	<p><u>Thema’s (kleuteruniversiteit) groep 1 en 2:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tijd <i>De geschiedenis van henzelf, de familie en hoe er toen werd geleefd. De tijd in de natuur ervaren , de jaargetijden, natuur en techniek</i> • Kou <i>De winter, natuurverschijnselen/kou op de polen en de leefwereld van plant dier en mens.</i> • Carnaval <i>Samen feest vieren</i> <p><u>Blink lezen/ Blink geïntegreerd</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Groep 3/4: Thema 3 B: ‘Sterke verhalen’. <i>Leren om je in te leven in een ander.</i> • Groep 3/4 : Thema 3 A: ‘Bouwen maar’. <i>Leren hoe kinderen in andere delen van de wereld wonen</i> • Groep 5/6: Thema 3 A: ‘Stadsmakers’. <i>Kinderen onderzoeken problemen die kunnen ontstaan in een stad en welke oplossingen zij kunnen bedenken. Tevens leren ze een mening vormen.</i> • Groep 7/8: Thema 3 A: ‘Altijd onderweg.’ <i>Inleven in het leven van vluchtelingen en leren over verschillende culturen.</i> • Groep 7/8: Thema 3 B: ‘Machtige media’. <i>Leren over invloed van massamedia en online gedrag. Welk gedrag kan wel en welk niet?</i> 	<p>Zilveren weken: groepsvorming</p> <p>Kindgesprekken</p> <p>Valentijnsdag</p> <p>Bijeenkomst leerlingenraad</p> <p>Samenwerking woonzorgcentrum Franciscus. -maandelijks voorlezen of spelletjes door groep 6.</p> <p>Carnaval</p> <p>Koraalgroep voor IIn met specifieke onderwijsbehoefte (extra uitdaging)</p> <p>Octopusgroep voor IIn uit de groepen 7 en 8 die meer praktijkgericht zijn. Leren samenwerken, uitdagingen aangaan, eigen en elkaars kwaliteiten zien, iets voor een ander doen.</p> <p>Ouder/ kindgesprekken</p> <p>Oriënteren op de arbeidsmarkt. In groep 7/8 gaan leerlingen op eigen initiatief een dag meelopen in een bedrijf of instelling.</p>

	<p><u>7 Gewoonten van Covey (gewoonte 5):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Eerst begrijpen dan begrepen worden. <i>Ontwikkelen van luistervaardigheden en leren zich in te leven in de gevoelens en perspectieven van een ander. Leren open te staan voor verschillende meningen en ideeën.</i> <p><u>Discussiëren kun je leren (gr.5 t/m 8):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Actief luisteren naar elkaar, inlevingsvermogen en communicatieve vaardigheden. Elke eerste week na de vakantie wordt er een les gegeven. <p><u>Mediawijsheid:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Nationaal media paspoort (groep 1 t/m 4). Zeven lessen verspreid over het jaar gegeven. Lessen mediawijsheid zelf vormgegeven door de leerkracht (groep 5 t/m 8) over onderwerpen die in de klas spelen. Elke maand wordt er een les gegeven. <p><u>Verkeer:</u> Elke week wordt een les gegeven (in de groepen 3 t/m 8) vanuit de digitale methode van Veilig Verkeer Nederland. Leerlingen leren veilig en zelfstandig aan het verkeer deel te nemen</p>	<p>Bezoek theatervoorstelling groep 1 t/m 8. Elke groep gaat eens in het jaar naar een voorstelling</p> <p>Excursie DEOL groep 1 t/m 8. Elke groep gaat eens in het jaar op excursie naar een museum</p> <p>Yoga en meditatie: (o.l.v. coach Angelien Groothuis) Groep 1 t/m 4 (4 x per schooljaar) Groep 5-6 (2 x per schooljaar) groep 7-8 (2 x per schooljaar, facultatief)</p>
--	---	--

Periode Vakantie tot vakantie	Lesmateriaal	Speciale dagen + activiteiten
<p><u>voorjaar – mei</u></p> <p>Kerdoelen: Omgaan met verschillen Democratisch handelen Omgaan met conflicten Maatschappelijk verantwoord handelen Maatschappelijke vraagstukken</p> <p>Doelen bs. De Meander die in deze periode aan de orde zijn: -Ontwikkelen van kinderen tot sociaalvaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen. -Het ontwikkelen van kinderen tot actieve deelnemers aan deze maatschappij -Kinderen leren het ‘anders zijn te accepteren’. -Kinderen leren om een eigen mening te vormen.</p>	<p><u>Thema’s (kleuteruniversiteit) groep 1 en 2:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Voorjaar/lente/insecten <i>Liefde voor de natuur, leefwereld van de dieren op de boerderij, leren over jonge dieren en het omgaan met dieren en met elkaar en oplossingen bedenken voor bepaalde dilemma’s</i> Pasen <i>Het feest van Pasen komt aan bod, identiteit en tradities, samen vieren we het paasfeest</i> <p><u>Blink lezen/Blink geïntegreerd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Groep 3/4: Thema 4 B: ‘Terug naar de dino’s’ <i>Inleven in andere mensen, luisteren naar de meningen van andere mensen en deze serieus nemen.</i> Groep 5/6: Thema 4 B: ‘Klimaatkenners’. <i>Leren over klimaatverandering. Onderzoeken en bedenken van oplossingen voor klimaatprobleem.</i> Groep 7/8: Thema 4 B: ‘Oorlog en vrede.’ <i>Leren over conflictsituaties tussen landen. Leren over de democratische rechtstaat en totstandkoming en handhaving van regels in Europa. Bedenken en pitchen van een oplossing voor</i> 	<p>Bijeenkomst leerlingenraad</p> <p>Koraalgroep voor IIn met specifieke onderwijsbehoefte (extra uitdaging)</p> <p>Octopusgroep voor IIn uit de groepen 7 en 8 die meer praktijkgericht zijn. Leren samenwerken, uitdagingen aangaan, eigen en elkaars kwaliteiten zien, iets voor een ander doen.</p> <p>Samenwerking woonzorgcentrum Franciscus. -maandelijks voorlezen of spelletjes door groep 6. -bingo ochtend groep 5 -Nationale pannenkoekendag gr. 4</p> <p>Kunstweken.</p> <p>Pasen</p> <p>4 April. Adoptieviering groep 8. Afsluiting project WOII d.m.v. een viering en het leggen van kransen bij oorlogsmonumenten. Dodenherdenking Bevrijdingsdag</p>

<p>-Kinderen leren om elkaars mening te respecteren en daar open voor te staan.</p> <p>-Kinderen leren samen te werken.</p> <p>-Kinderen leren over het milieu en hoe zij een steentje bij kunnen dragen aan een beter en schoner milieu.</p> <p>-Kinderen leren over de democratische rechtstaat en hun rol daarin als ze volwassen zijn.</p> <p>-Kinderen leren over de geschiedenis en het ontstaan van NL. en Europa.</p>	<p><i>een werelds conflict. Gezamenlijk kiezen van de beste oplossing. Doen van concessies.</i></p> <p><u>7 Gewoonten van Covey (gewoonte 6):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Creëer Synergie: <i>Kinderen leren samen te werken en hun unieke talenten en perspectieven te waarderen. Aanmoedigen om krachten te bundelen en gemeenschappelijke doelen na te streven.</i> <p><u>Discussiëren kun je leren (gr.5 t/m 8):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Actief luisteren naar elkaar, inlevingsvermogen en communicatieve vaardigheden. Elke eerste week na de vakantie wordt er een les gegeven. • Schooldebat in de groepen 5/6 en in de groepen 7/8 <p><u>Mediawijsheid:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nationaal media paspoort (groep 1 t/m 4). Zeven lessen verspreid over het jaar gegeven. • Lessen mediawijsheid zelf vormgegeven door de leerkracht (groep 5 t/m 8) over onderwerpen die in de klas spelen. Elke maand wordt er een les gegeven. <p><u>Verkeer:</u> Elke week wordt een les gegeven (in de groepen 3 t/m 8) vanuit de digitale methode van Veilig Verkeer Nederland. Leerlingen leren veilig en zelfstandig aan het verkeer deel te nemen</p>	<p>Bijeenkomst leerlingenraad</p> <p>Gehandicaptenplatform (groep 8)</p> <p>Discussiëren kun je leren: Schooldebat in de groepen 5/6 en in de groepen 7/8. De beste debaters van de school worden gekozen.</p> <p>Bezoek theatervoorstelling groep 1 t/m 8. Elke groep gaat eens in het jaar naar een voorstelling</p> <p>Excursie DEOL groep 1 t/m 8. Elke groep gaat eens in het jaar op excursie naar een museum</p> <p>Yoga en meditatie: (o.l.v. coach Angelien Groothuis) Groep 1 t/m 4 (4 x per schooljaar) Groep 5-6 (2 x per schooljaar) groep 7-8 (2 x per schooljaar, facultatief)</p>
---	---	---

Periode Vakantie tot vakantie	Lesmateriaal	Speciale dagen + activiteiten
<p><u>mei – zomer</u></p> <p>Kernwaarden: Diversiteit Schoolcultuur Maatschappelijke verantwoord handelen Omgaan met verschillen. Maatschappelijke waarden Democratisch handelen</p> <p>Doelen bs. De Meander die in deze periode aan de orde zijn: -Ontwikkelen van kinderen tot sociaalvaardige, betrokken en zelfstandige volwassenen. -Het ontwikkelen van kinderen tot actieve deelnemers aan deze maatschappij -Kinderen leren het ‘anders zijn te accepteren’. -Kinderen leren om een eigen mening te vormen. -Kinderen leren om elkaars mening te respecteren en daar open voor te staan. -Kinderen leren samen te werken. -Kinderen leren over andere culturen en geloven.</p>	<p><u>Thema’s (kleuteruniversiteit) groep 1 en 2:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Wereld van de dino’s <i>Terug in de tijd</i> • De mooiste vis van de zee Leren over emoties, samenspel en omgangsvormen. Leren over de natuur en duurzaamheid, vervuiling en plastic in de zee • Beroepen <i>Leren over natuur, techniek en uitvindingen die ons leven verbeteren / veranderen. Activiteiten over techniek en bouwen, construeren, doorzetten, samen werken en probleemoplossend bezig zijn</i> • Op reis/vakantie <i>Kinderen leren over verschillende landen en hun gewoontes maar ook de verschillen en gewoontes van ons eigen land.</i> <p><u>Blink lezen/ Blink geïntegreerd:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Groep 3/4: Thema 5 A: ‘Hallo Wereld’. <i>Leren eigen gewoontes en rituelen te vergelijken met deze in andere werelddelen.</i> • Groep 3/4: Thema 5 B: ‘Natuurspeurders’ <i>Leren zorg te dragen voor de natuur en een geschikte leefomgeving maken voor kleine beestjes.</i> • Groep 5/6: Thema 5 B: ‘De groene fabriek.’ <i>Standpunten uitdragen over duurzaamheid en luisteren naar standpunten van anderen. Leren over de ecologische voetafdruk, duurzaamheid en afval. Leren zorg te dragen voor de natuur.</i> • Groep 7/8: Thema 5 A: ‘Reis de wereld rond.’ 	<p>Bijeenkomst leerlingenraad</p> <p>Koraalgroep voor IIn met specifieke onderwijsbehoefte (extra uitdaging)</p> <p>Octopusgroep voor IIn uit de groepen 7 en 8 die meer praktijkgericht zijn. Leren samenwerken, uitdagingen aangaan, eigen en elkaars kwaliteiten zien, iets voor een ander doen.</p> <p>Samenwerking woonzorgcentrum Franciscus. -maandelijks voorlezen of spelletjes door groep 6. -verzorgen High Tea door gr. 7 -opvoeren musical door gr. 8</p> <p>Groepsvorming: afsluiting Musical en afscheid groep 8</p> <p>Afsluitende picknick met alle IIn en ouders in het parkje. Organisatie door leerlingen- en ouderraad.</p> <p>Bezoek theatervoorstelling groep 1 t/m 8. Elke groep gaat eens in het jaar naar een voorstelling</p> <p>Excursie DEOL groep 1 t/m 8. Elke groep gaat eens in het jaar op excursie naar een museum</p>

<p>-Kinderen leren over het milieu en hoe zij een steentje kunnen bijdragen aan een beter en schoner milieu.</p>	<p><i>Leren over verschillen en overeenkomsten tussen gewoontes en gebruiken in verschillende landen.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Groep 7/8: Thema 5 B: 'Duurzaam Design'. <i>Leren over duurzaamheid. Zelf oplossingen bedenken over duurzaamheidsvraagstukken.</i> <p><u>7 Gewoonten van Covey:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Houd de zaag scherp: <i>Benadrukken van belang van zelfzorg en persoonlijke groei. Stimuleren van ontwikkeling van talenten en interesses zodat ze een positieve bijdrage aan de maatschappij kunnen leveren.</i> • Vind je stem: <i>Vind je eigen stijl, je eigen manier van denken en doen die voorkomt uit je karakter en je principes.</i> <p><u>Discussiëren kun je leren (gr.5 t/m 8):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Actief luisteren naar elkaar, inlevingsvermogen en communicatieve vaardigheden. Elke eerste week na de vakantie wordt er een les gegeven. <p><u>Mediawijsheid:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Nationaal media paspoort (groep 1 t/m 4). Zeven lessen verspreid over het jaar gegeven. • Lessen mediawijsheid zelf vormgegeven door de leerkracht (groep 5 t/m 8) over onderwerpen die in de klas spelen. Elke maand wordt er een les gegeven. <p><u>Verkeer:</u></p>	<p>Yoga en meditatie: (o.l.v. coach Angelien Groothuis) Groep 1 t/m 4 (4 x per schooljaar) Groep 5-6 (2 x per schooljaar) groep 7-8 (2 x per schooljaar, facultatief)</p> <p>Dag van de diversiteit. De leerlingen leren dat er verscheidenheid is tussen mensen. Iedereen is anders, zowel zichtbaar (zoals afkomst, uiterlijk, gender) als onzichtbaar (religie, denkwijze, vaardigheden).</p> <p><u>Bezoek gebedshuis:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Groep 6: Rondleiding katholieke (mariekestoolhuis@hotmail.com) en protestantse kerk (karinbaanstra@gmail.com) • Groep 7: Rondleiding moskee. (hdvoldenzaal@vakif.nl) • Groep 8: Rondleiding synagoge (rondleidingen@synagogeenschede.nl)
--	--	--

	<p>Elke week wordt een les gegeven (in de groepen 3 t/m 8) vanuit de digitale methode van Veilig Verkeer Nederland. Leerlingen leren veilig en zelfstandig aan het verkeer deel te nemen</p>	
--	--	--